

Акция

Озган геурге кюн Нальчикде Кырал концерт залда олтурганы хана кыям барысы да жашулары келген адамга эдиле. Аппалагъа бля ыналагъа жаш адамга эшик алдында тобел, кыларындын тутуп, элтип, шиктике олтурга эдиле. Алагъа деп «Единая Россия» партияны Кыбарты-Малкырада регион бѐлому эмда КЪМР-ни Уруну эмда социальный айныгъу министрствосу байрам курагъандыла. Ол а Уллойгъаны кюноне аталып бардырылган айлыкны ишлеринден биринди.

Байрамны кыонаклары республикабызы, саулук кырапыбызны айынуу, жашуауна да улпу кыйын салган адам

Жаш кезиулерин эсге тышюртгендиле

«Единая Россия» партияны регион бѐломуно толтуруу комитетини башчысы Татьяна Кануникова, Кыбарты-Малкырада «Бирлик» жамауат фонду толтуруучу директору Назран Шебузов, уруну, урунуу, Сауттанган кючлени эи право нызамны сактылау органларыны ветеранларыны Нальчик шахар советини председатели Абдулаланы Мустафа, КЪМР-ни Уруну эи социальный айныгъу министрствосуну кызулкысу Артур Кушубов да чертип айтхандыла. Улайгъанын алгышлай, саулук, узак ѐмор, мамырлык, ырахатлык тежгендиле. Абдулаланы Мустафа уа, залда олтурганыны кыбуу тартыулагъа кызы кыар кызыгъанларын, кеслери да терсеге чыгаргъа хазыр болуп тургъанларын кѐрп: «Богон улпайгъанын угъай, жаш адамганы кюноду, кырачыгъыз, залда олтургъаныла нечи тирдиле, кызыл жарыкды бетлери. Ма былай кѐп жылны жашагъыз», - деп кыошанды.

Байрам концерти «Нальчук» юлюпю сабий тѐпосу ансамбль эвчанды. Къынакыла тѐрлеринде, жырлагъаныла да улпу ыразы болуп кыарагъандыла. Жаш жылларыны жырларына артыкда сойюп тынгылагъандыла. Аланы уа республикада аталып айтылган Ирина Даурова, Газаланы Алим, «АМИКС» эмда башхала жырлагъандыла.

ХОПАЛАНЫ Марият.
Суратаны автор алгъанды.

«Нальчук» тѐпсейди.

БАЙРАМ

Шахарларыны кыуанчын белгилегендиле

Терекде жашагъанла шахарны кюнон кыуанчын халда белгилегендиле. Байрам асламысында ара пархда бардырылгъанды. Мында шахарны предпритиялары чыгаргъан продукцияны кѐрмочо да ачылгъанды. Район культура ююно алдында уа кѐп усталаны изделилерин кѐрге болуп эди. Дагыла сабий-жаш тѐлю спорт школада грекмин тутушудан, шахматладан эршиуле, футбол майданда уа гичте футболдан турнир бардырылгъандыла. Жаш адамга кѐл кѐчлерин сынагъандыла, ауур кѐчкѐрп, кызыларын кѐргѐзгендиле. Миллет ашарыклары конкурсуна кытышханлагъа эмда алагъа кыарагъа келгенде уа торло-торло ашарыклардан толган столпу кыурагъандыла.

Байрам кюн Терек шахарны сыйлы граждандарыны санына дагыда кючлен кыошупгъанды. Шахарны мзри Алексей Гухешев район эи шахар администрацияны бирге этилген бегимлери окугъанды. Терк району администрациясыны башчысы Максим Панагов а Терк район башчысы хирургия бѐломуно таматасы Альберт Барсоевнига, «Каббалгъаны» Терк районда филиалыны баш инженер Виктор Смоляковха бля шѐндюго микрорайонун ишетген предпритияны Заур Шомахова «Терк шахарны сыйлы гражданини» деген ат аталгъанына шэгъатлык этген дипломла бергенди.

Ол кюн «Терекмаз» ОАО-ну генеральды директору Адальби Плуевнига да кѐпте алгъашлагъа

андыла. Анга «Россейни бек иги онучусу» деген сыйлы ат аталгъанды. Терекде болгъаныча, бир юйор кыурагъан жаш адамганы, эли жыл бирге жашагъаныла да кыуанчлары этилгендиле. Байрамны концерт программасына уа профессионал эмда чыгармачылык коллективле кызылгъандыла. Малкырада уа поэт Геттуланы Максимины сѐзлерины кыабартылы композитор Хамис Кумыков жарашдырган «Муртазовские тополя» деген жыр да эшитилгенди. Ол да болгъан тѐлююло. Терк шахар 1876 жылда Муртазово темир-жол станция хайырлангъа берилгенден сора кыурагъанды. 1967 жылда уа Терк району администрация арасы, шахаргъа тѐрлендириллп, ботонда терк

айлып башлагъанды. Быйыл а, жангы мекямла кѐшулуп, аны ботон айтат этилгенди. Гагарин эмда Бесланеве орамлада эки улпу сатау-лауу комплекси ишленгенди. Жангы микрорайонга адамла кѐнгенди. Федеральны программга кѐре эки кѐп кытылы ой жангырылгъанды. Шахарны 45-жылгыгъаныны тылында уа орамланы бля кѐптеи талпандыры жаны бля кѐп иш бардырылгъанды. Терекчиле улпу болмагъан, алай жашаргъа тынчлыкты болган тизгинли шахарларын бек союдиле. Анга байрам кюн Теректе этилген алгышыла, анга аталгъан наамула бля жырла шэгъатлык этедиле.

ЮСОПЛАНЫ Галина.

Магъанылы тема

Сыйлы кюнлени тийишлисича ѐтдюребиз

26-чи октябрьде муслим-магъанылы сыйлы Къурман байрамны белгиледи. Бу кюнню магъанасыны, анга кылай тѐрге кереклини осонден бизге Черк районун раис-ийамы, Кышхастеу эли ийомы Догучаланы Альберт былай айтханды:

«25-чи октябрь Арафат кюно. Хаж кылыргъа баргъан муслиманы кыарындашларыбыз Арафа ѐзенде турардыла, дуа тутардыла, тилекле эвдишле, аламан кылайдыла. Битеу бу жумушла хажликни жорукларыдыла. Экинчи кюн а къурман мал союлады.

Быйыл Къурман байрам 26-чи октябрьде тошгенди. Бу кюнню токташдырыу бля батмалы даулашла болгъандыла. Алай биз анга эсибизни бѐлрге керек тѐлюлюб. Оразаны, Къурманны кюнн да офидиальный дин структуралада алимле токташдырыдыла. Ала терсезле, тюз сезе да, битеу жууалылык кеслериндеди, биз а аланы айтханларын толтуруа борчлубуз. Къурман киси а жангы ай тутгъанга кѐре токташдырыдыла.

Ислам динде юч гыйбат барды – авладан бири жума намаз, экинчиси – ораза, ючюнчюсуда да Къурманды. Къурман Ибрахим сайымы заманындан бери. Бу байрамны магъанасы – кесин муслиманга санагъан да Аллахха атап, кый неда тууар сояды. Мухаммат райгъамбар, Аллахны саламы анга болсун, айтханыча, онгу болуп, айрмалы малны сайлап, аны ботон тархатнада тѐюлген кыаны тар тамчысы эмда терисинде

болган хар тогю тенгли бир сууап жазылады адамга. Кесигиз билгенден, къурман малны ючге тен бѐлрге тийишди. Андан бир кесеге юйде кылады, экинчиси уа келген кыонакларыны сайлар ючюди бишириллп, столгъа салында, ючюнчюсуда уа кылайсызлагъа, кыарысузлагъа юлешинеди.

Жарсыугъа, арт заманда эни алай юлешеге эвдиле. Кыарысузланы юлешерин чыгарыу а фарызды – къурман эни, ашы-суу болмагъан юйор да кыуанч этерчи. Алай юйде да ѐт болуп деп, къурман мал сойгъанлагъа, юлюч чыгармагъанлагъа айттыргъым а – ол садакъасыз кыабыл болмады.

Къурманда былай айт барды: «Садакыа тийишлиди акюслеге, кыарысузлагъа, мискилеге». Сѐз ючючюн, Кышхастауда алай юйюрлени тизмеси барды. Эни юлешеге да, кюншунда, тукшунда кыарысуз бол бар эсе, биринчиден, анга, экинчиден, эни ичиндегиле, жок эсе уа, жалаңда ол заманда элден тышына чыгарыргъа болупсуз.

Башында айтханыча, къурманны онгу болган муслиман этеди. Алай, ѐнкоже кирип, мал соргъа излегенде да бардыла. Дин бля анга аркилик берилгенди. Онгу, ырыксыз болмагъанга къурман сойгъан борч тѐлюлюди. Ислам адамны кыйнагъаны соймейди. Ёнкоже кыайтаргъанда, сабийлерини аууз кыабанларын алгъаче болады.

Халыкда байрам кюн къурман союлмайды, дейдиле. Бир кюнню ичинде эки гыйбат намаз этерге жарамайды деген магъ-

анада. Быйыл Къурман жума кюнне тошгенди. Болсада, анга да жарамай. Къурманны сайты, жума намаз да эдилликте. Ислам алимлени асламы да аны тюзге санадыла. Байрамны кыабил бѐлгилеге кереклини юсулден айтханды да уа, муслиманла гыйнатка бирге жыйылардыла. Мухаммат райгъамбар а, Аллахны саламы анга болсун, намаздан сора кюншусун, жуугъун-ахлусун, кыартланы жоклап, кыоларын тутханды. Бизге да алай этерге тийишлиди.

Черк районда уа былай тѐре токташханды. Къурман кюн хар элде да мекитде гыйбат намаз этилиди, адамла кеслерини юйюрленде мал сойдыла, бир бирлерин жоклап, кыонаксыз барып, кѐл тутдыла.

Экинчи кюн а Кышхастауда улпу байрам кыурадыла. Анга элден кѐп адам жыйылады. Кыартланы, жашаны, сабийлени да кызырбаз, кыойла союлукдыла, ашы-суу хазырланлыкдыла. Алай бля биз байрамны даражасын кѐтѐребиз. Бу тѐрени он жылдан артык бардырабыз. Оразада уа былай байрамны Бабуегъаны мекитинде ѐтдюрген эдик. Сѐзюмо ахырында уа ислам кыарындашларымы, эгелчелерини Къурман байрам бля алгышлагъанды. Аллах тале бу сыйлы кюнне кыуанч бля жетдирип, кыуанчыбызны кыабил этерча насып берсин. Экинчи бу заманга да ийман бля, саулук бля жетейик!

ТИКАЛАНЫ Фатима
жазып алгъанды.

Алимни жигитлигини юлгюсюнде кѐп тѐлю ѐсгенди

Ахыры. Аллы 1-чи бетледи.

Улпу Ата журт уруну ветеранларыны Нальчик шахар советини таматасы Абдулаланы Мустафа уа аскерги болгъа аны Алимни жигитлиги белгилегендиле. Ол жыйылган жашчыкылы бля кызычыкылыны, кыайда турсада да, таулула болгъанларыны улутмагъа, адет-тѐрелери-бизге аркыч болуу, миллетибизни атын ити бля айтдырыгъа чыгаргъанды.

Улпу Ата журт уруну ветераны Борис Хазан а, алгъын замананы эскере, совет халкы ол кюй-кюн а жана ай тутгъаныны жигитликтери, ала миллетлени айрым, бир бирге билеклик этелери ючюн хорлагъанын чертенди.

Борис Хазан аскер разведканы офицери болгъанды. Сталинград, Бухарест, Будапешт ючюн сѐрмешеге кыатышханды. «Бизге бек кыйын кезиуледе лѐтчилик бек болуучу эдиле, ала, душманга ѐт сып, кѐптеи жашуларын саклапгъандыла. Уруш бир адамга да керекмейди. Алай биз а жигитини унутмагъуз», - дегенди.

Байсолтанганы Алимни эгеченден туугъан Мысыланы Таубий а ата-бабаларыбыз мамыр жашуу ючюн, жанларын-кыанларын да алай, душманга кыажу тургъанын ючюн баш ургъанын айтханды. «Ала битеу урун а ѐнмонден саклапгъандыла. Алим школда жалаңда «ѐшлѐге» окыулагъа, сиз да аныча билимге итингиз», - деп кыошанды эмда кыары жуугъуна аталгъан нааму окыгъанды.

Анык эли шолкуну окуучулары жигитибизге аталган сахна

Солдан онгига: Абдулаланы Мустафа, Борис Хазан эм Эфендияны Салих.

жигитлери мемориалы барды. Алимни аты тизмеде экинчи. «Мени бригадыма командири Геннадий Коченов, бир жол кытырып: «Сен Алим Юсуфовични кимми болса?» - деп соргъанды. Кыарындашыны туудугъума дегенде, бек ыразы болган эди. Бизни жигит уланчыбызны аты куруу тутгъан журтунда узыгы, Санкт-Петербургда да унутулгъанды», - дегенди Мурат Гизий бля ушакъда.

Байсолтан улуну кыарындашы Юсопню кызы Разигит Алим ѐлгенден сора туугъанды, болсада юйде аны жигитлигини осонден айтылган халары аны эсиндедиле. «Бизге Алим бля бирге кыулук этген офицерле келген эдиле, аланы Алимни озгурулгъуну, халлалыгъаныны, жигитлик керек жыртыгыны юсулден айтханлары эсиндеди. Аны механик былай эсере эди: «Аскерни лѐтчиликге школада беричю эдиле, алай Алим аны кеси бир заманда да ашамгъанды, механикге берген болмады. Дагыда задане берген заманда Алим бир заманда да архта турмагъанды, не кылыны сѐрмеше да биринчи кыатышгъа хазыр эди».

Богон а наамула халкыны жигит уланына журт ѐтерге келген жаш тѐлюге ырызылыкны айтырык эдиле. Аланы арасында, ким биледи, Алимча, аскерни олтургъа оюкяле да чыгарыла, алай бек башы – былай тѐшюле ула жаш тѐлюне терс ишленген сакларгъа болушдыла, туугъан журтубузну сюерге юйретиле», - дегенди Разигит Бизий бля ушакъда.

ТОКЪЛАНЫ Фатима.
Суратаны МАМАЙЛАНЫ Алий алгъанды.

ЖЫЙЫЛУУ

Жангылып айланганлагъа болушурга айтхандыла

Бу кюнледе республикалы Адамланы эркинликлери кыоруула жаны бля республикалы арада аны таматасы Валерий Хатажковну башчылыгында жыйылуу болгъанды. Анда сѐз оперативный штабын подполья болгъан жаш адамлагъа тап жашагъа кыайтырлары, алагъа тюз оюд этилгини бля байламны кыулул чакырыуу юсулден баргъанды.

Валерий Хатажков штабын бу мадарын тюз санагъанды эи араны жанындан не торлю болушлык этилгини да айтханды. «Богонго тобешюю бюзюю мураты – республиканы жамауатын бу проблемга бурургъада, нек дегенде агъача кѐтгенлени кыайтыргъа кыаллап бир кореше эселе да, андан хазна фрайде чыкмайды», - дегенди ол. Адамла бу болумну кеслери кылогъа алыргъа керекди, айтгъан сѐз-

ле жашауда толтурумасала, бир зат да болуш тѐлююло. Биз оюм этгенден, бу проблеманы тамамларча, миллети белгини, намыслары жорюген адамларды кыатышп, бириги кыурагъа тийишлиди. Болумну тюзетир ючюнд, бек алгъа, сюдден тышында ону этмей, жалаңда за-коннга, конституциягъа таныш ишлерге керекди. Аны заманда, эсеплеге кѐре, агъачагъа жаш адамла аланы эркинликлери бир торлю жаны бля бузулгъанлары ючюн угъай, джихадны идеологиясына бериллп кетегиле. Аны сылтауу биллере, власть келечилени, интеллигенцияны, жамауатыны жанындан бир зат этилмейди, бир торлю тинтиле бардырылмайдыла. Алгъаракъла дин адаптация комиссия ишлеп башлагъан эди. Болсада ол ишин алыкы тынгылы бардырадыла деп айтчыра тѐлююди. Биз алай жангы комиссия кыура-

гъа предложение этгенбиз. Аны келечилери боевикле, властыла бля да ачык, таукел ѐлеширге хазыр болургъа, жалаңда подпольягъа кетгенге бля ишлеп кыалмай, профилактика бля да кюреширге керекди. Сѐз ючюнд, Дагыстанда алай организация кызыркы подпольягъа архта кыайтыргъа болушханды. Дагыда бир зат эс бѐлоуну излейди. Бир он жылдан гражданд уруш башланмакча, ѐткюроген боевиклени, право сакълаучу органланы келечилерини сабийлерини жореклеринде бир бирге кыажулук болмакча юйретирге керекди, деп белгилегенди Валерий Хатажков.

«Кыабарты-Малкыра аны аллары жамауат организацианы башчысы Ахматланы Мариям силовикле кеслерин терс жюйрютгенлени, алагъа тошюлеге кыйнагъанларын айтханды. «Кѐп жаш адамланы бир-бирлери агъача алагъа полицияны бѐломулринде этилген зорлукгъа тѐзэмалы кетегиле, агъачыла. Дагыдада подпольяда тургъанла кеси ырызлыккылары бля агъачыла чыккыгъандан сора россейни шахарларинда тормелеге тендерше соймейдиле», - дегенди ол.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

